

Bruxelles, den 9.11.2017
COM(2017) 654 final

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

om gennemførelsen af frihandelsaftaler

1. januar 2016 - 31. december 2016

{SWD(2017) 364 final}

DA

DA

1.	INDLEDNING	4
1.1.	Effektivitet, gennemsigtighed, samarbejde	4
1.2.	Rapportens opbygning	4
2.	"NY GENERATION" AF FRIHANDELSAFTALER – SYDKOREA, COLOMBIA OG PERU, MELLEAMERIKA	7
2.1.	Handelsstrømme	7
2.2.	Toldkontingenter (TRQ'er)	10
2.3.	Anvendelse af toldpræferencer	10
2.4.	Tjenesteydelser og investeringer	11
2.5.	Gennemførelsesorganer	12
3.	VIDTGÅENDE OG BREDE FRIHANDELSOMRÅDER – UKRAINE, MOLDOVA, GEORGIEN	14
3.1.	Handelsstrømme	14
3.2.	Toldkontingenter	15
3.3.	Præferenceudnyttelsesgrad	15
3.4.	Tjenesteydelser og investeringer	16
3.5.	Gennemførelsesorganer	16
4.	ØKONOMISKE PARTNERSKABSAFTALER – LANDENE I AFRIKA, VESTINDIEN OG STILLEHAVSOMRÅDET (AVS)	18
4.1.	Status over aftalerne	18
4.2.	Handelsstrømme	18
4.3.	Investeringer	21
4.4.	EU-støtte til gennemførelse af økonomiske partnerskabsaftaler	21
4.5.	Udviklingsbistand	22
4.6.	Institutionel aktivitet	22
5.	"FØRSTE GENERATION" AF FRIHANDELSAFTALER	23
5.1.	Handelsstrømme	23
5.2.	Toldkontingenter	25
5.3.	Præferenceudnyttelsesgrad	25
5.4.	Tjenesteydelser og investeringer	26
5.5.	Gennemførelsesorganer	26
6.	I FOKUS: KAPITLER OM HANDEL OG BÆREDYGTIG UDVIKLING	27
6.1.	"Ny generation" af FTA-aktiviteter	27
6.2.	TSD-møder mellem regeringer	27
6.3.	Andre møder	28
6.4.	Status og udfordringer	28

7. EFTERFØLGENDE EVALUERING AF VIRKNINGEN AF FRIHANDELSAFTALER – CHILE OG MEXICO.....	30
7.1. Chile	30
7.2. Mexico.....	31
8. FORBEREDELSE TIL EFFEKTIV GENNEMFØRELSE AF FRIHANDELSAFTALER	32
9. INTENSIVERING AF OUTREACHAKTIVITETER	33
10. KONKLUSION.....	34
10.1. Handelsstrømme	34
10.2. Toldkontingenter	34
10.3. Præferenceudnyttelsesgrad	34
10.4. Tjenesteydelser og investeringer	35
10.5. Handel og bæredygtig udvikling (TSD)	35
10.6. Åbne spørgsmål	35
10.7. Retshåndhævelse	36
BILAG 1 – RAPPORTENS ANVENDELSESOMRÅDE OG ANVENDTE DATA.....	37
BILAG 2 – OVERSIGT OVER FRIHANDELSAFTALER OMFATTET AF DENNE RAPPORT	38
BILAG 3 – STATISTIKKER OM PRÆFERENCEUDNYTTELSE.....	39
BILAG 4 – PRÆFERENCEANVENDELSE PÅ IMPORT TIL EU	40
BILAG 5 – PRÆFERENCEANVENDELSE PÅ EKSPORT FRA EU	41

1. INDLEDNING

1.1. Effektivitet, gennemsigtighed, samarbejde

I den senere tid har mange sat spørgsmålstegn ved handelspolitikken evne til at udnytte globaliseringen og støtte personer og virksomheder i og uden for EU. At få det **maksimale udbytte** ud af EU's frihandelsaftaler (FTA'er) er således et af Kommissionens centrale mål.

Med dette in mente understregede meddelelsen om handel "Handel for alle"¹ betydningen af at gennemføre og håndhæve frihandelsaftalerne effektivt. Den forpligtede Kommissionen til at udarbejde en årsrapport om gennemførelsen af frihandelsaftaler, hvoraf dette er den første udgave.

Hovedformålet med denne rapport er at sikre **gennemsigtighed**. Den fremhæver fremskridt samt problemer og mangler. Herved bør den gøre det muligt for de andre EU-institutioner, civilsamfundet og alle med andel i EU's handelspolitik at undersøge og drøfte den måde, hvorpå EU gennemfører sine frihandelsaftaler i praksis.

Kommissionen søger også at **arbejde tættere sammen** med de andre EU-institutioner, EU-medlemsstater samt aktører i og uden for erhvervslivet med henblik på at indsamle yderligere idéer til at gøre frihandelsaftaler mere effektive. Og den sigter mod at finde måder, hvorpå virksomheder på tværs af EU og i partnerlande kan hjælpes til at gøre bedre brug heraf.

I øjeblikket er der ikke nogen samlet oversigt over gennemførelsen af alle EU's frihandelsaftaler. Men der foretages årlig rapportering for nogle af dem². Denne rapport er baseret på eksisterende praksisser. Det er målet, at den skal være omfattende og fortsætte med at overvåge og dele oplysninger om EU's bestræbelser på at anvende sine frihandelsaftaler

1.2. Rapportens opbygning

Rapporten giver en kort oversigt over de vigtigste resultater vedrørende de frihandelsaftaler, som EU anvender. Den inddeler dem i følgende grupper:

- "ny generation" af frihandelsaftaler
- vidtgående og brede frihandelsområder (DCFTA'er)
- økonomiske partnerskabsaftaler (ØPA'er)
- "første generation" af frihandelsaftaler.

Den omfatter også:

- virksomhedsudtalelser, navnlig vedrørende små virksomheder, med fremhævelse af fordelene ved EU's frihandelsaftaler

¹ Europa-Kommissionens meddelelse "Handel for alle: En mere ansvarlig handels- og investeringspolitik", COM(2015) 497. Disse budskaber blev bibeholdt i EU-Kommissionens "Rapport om gennemførelsen af den handelspolitiske strategi Handel for alle", COM(2017) 491.

² I forbindelse med rapporteringsperioden vedrører dette EU's frihandelsaftaler med Sydkorea (se den seneste årsrapport COM(2017) 614), Mellemerika (se COM(2017) 160) og Colombia-Peru (se COM(2017) 585).

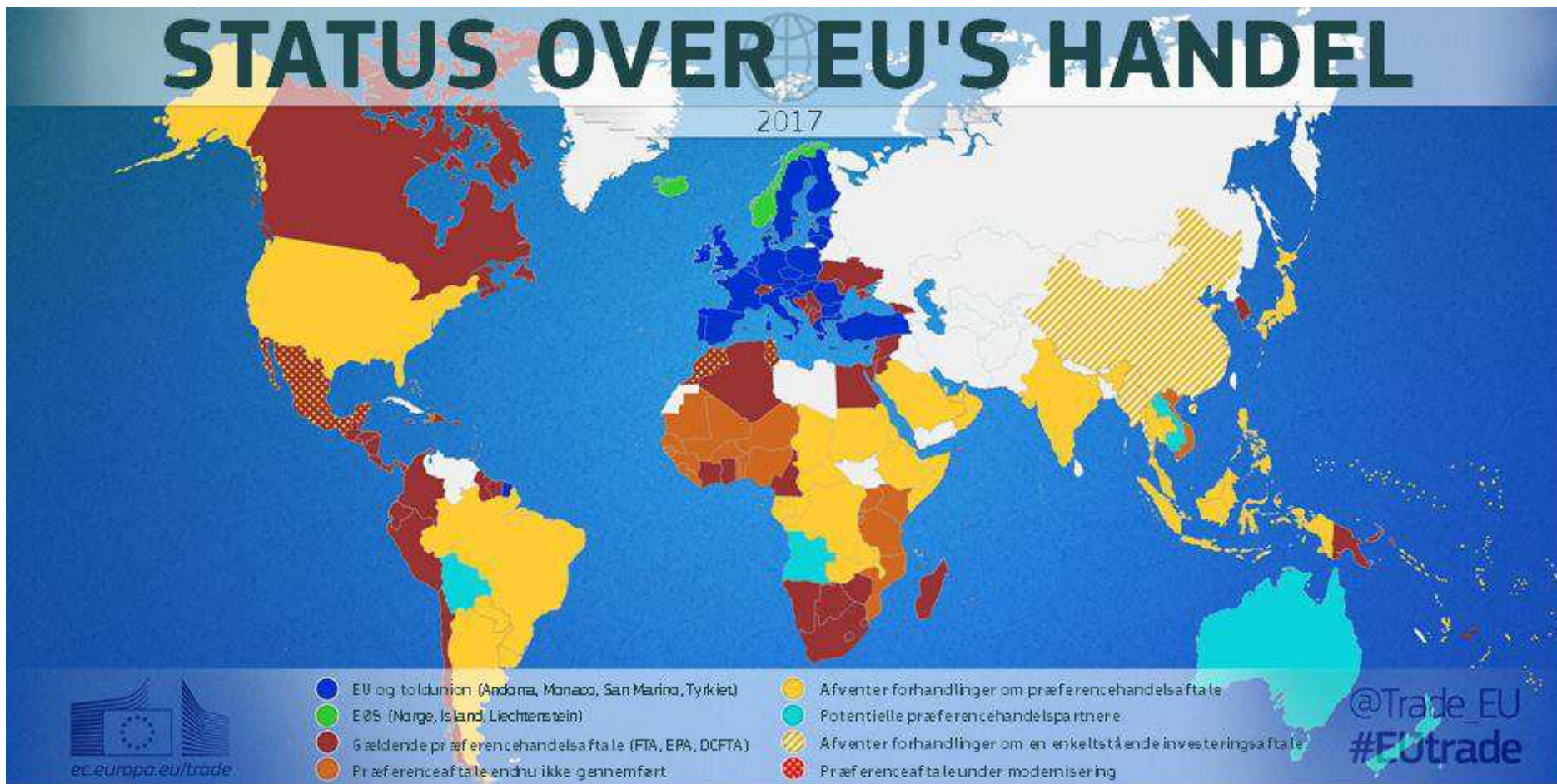
- et afsnit om gennemførelsen af bestemmelserne om handel og bæredygtig udvikling i EU's frihandelsaftaler
- en forklaring af Kommissionens efterfølgende evalueringer af frihandelsaftalernes virkning
- et afsnit om forberedelsen af det kommende gennemførelsesarbejde vedrørende nye frihandelsaftaler.

Et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport, giver mere detaljerede, individuelle årlige rapporter om DCFTA'er med Georgien, Moldova og Ukraine samt faktablade om "første generation" af frihandelsaftaler og økonomiske partnerskabsaftaler.

Kommissionen ser frem til at drøfte konklusionerne af denne rapport og opfordrer alle berørte parter til at bidrage hertil.

STATUS OVER EU'S HANDEL

2017

2. "NY GENERATION" AF FRIHANDELSAFTALER – SYDKOREA, COLOMBIA OG PERU, MELLEMMAMERIKA

Ved "ny generation" af frihandelsaftaler forstås i denne rapport frihandelsaftaler forhandlet efter 2006, hvor Kommissionen i sin meddelelse "Det globale Europa" bekendtgjorde³, at den ville påbegynde forhandlingerne om omfattende frihandelsaftaler med udvalgte tredjelande. Af de anvendte aftaler tilhører frihandelsaftalerne med Sydkorea (Korea), Colombia-Peru og Mellemmamerika denne kategori.

2.1. Handelsstrømme

Hvis der ses på udviklingen i handelen, har frihandelsaftalen med Korea været en succeshistorie for den europæiske eksport.

2.1.1. Sydkorea

EU's eksport til Korea er **steget** med 59,2 %, siden frihandelsaftalen blev taget i brug⁴. EU's handelsunderskud på 11,6 mia. EUR i 2010 er vendt til et **overskud** på 3,1 mia. EUR i 2016.

I 2016 faldt EU's eksport imidlertid med 6,9 % for første gang siden ikrafttrædelsen af frihandelsaftalen. EU's eksport faldt navnlig for **maskiner og apparater** (med 8,2 %) og **transportmidler** (med 6,4 %). Disse to sektorer repræsenterer mere end 50 % af EU's eksport til Korea.

Importen fra Korea har generelt været relativt **stabil**. I 2016 faldt importen fra Korea desuden med 2,2 %. Der blev også noteret et fald på 4,9 % i importen fra Korea inden for **maskiner og apparater** samt **transportmidler**.

Motorkøretøjer har været en sektor af særlig interesse med hensyn til frihandelsaftalen mellem EU og Korea, og også på dette område har EU's eksport klaret sig **ekstremt godt**.

EU's **eksport** af motorkøretøjer er øget med 244 %, siden frihandelsaftalen blev taget i brug, og tegner sig for 13 % af den samlede EU-eksport til Korea.

EU's **import** fra Korea er vokset med 53 %, hvilket udgør 10 % af EU's samlede import fra Korea.

I 2016 faldt EU's eksport af motorkøretøjer imidlertid med 7,5 % (hvilket til dels skyldes dieselmotorskandalen), og importen faldt med 9 %.

Som årsag til faldet i EU's samlede eksport kan desuden nævnes faldet i **Det Forenede Kongeriges olieeksport** (på grund af ophævelsen af sanktionerne mod Iran) og et lavere antal leveringer af **fly** (med flere leveringer planlagt i de kommende år).

³ Europa-Kommissionen, meddelelsen "Det globale Europa: I konkurrencen på verdensmarkedet", KOM(2006) 567.

⁴ Frihandelsaftalen EU-Korea anvendt siden juli 2011.

Østrigsk klatreudstyr når til tops gennem eksport

Ved at reducere toldsatserne hjalp frihandelsaftalen mellem EU og Korea AustriAlpin til at starte med at udøve virksomhed i Sydkorea og styrke sin position på de asiatiske og globale markeder. Klatreudstysproducenten eksporterer nu omkring 80 % af sine produkter, hovedsagelig takket være EU's handelsaftaler.

Med et medarbejderantal på under 100 lå AustriAlpins samlede omsætning i 2015 på 8,5 mio. EUR, hvoraf 7,1 mio. EUR stammede fra eksport.

Fransk producent af økologisk kosmetik har succes i Sydkorea

Laboratoire Soniam producerer planteekstrakter til kosmetikindustrien. Den lille virksomhed drog fordel af frihandelsaftalen mellem EU og Korea, fordi de reducerede toldsatser gjorde det muligt for virksomheden at tilbyde sine produkter til mere attraktive priser.

Med en Ecocert-certificering for økologiske produkter og en "fremstillet i Frankrig"-etiket i ryggen har Soniam oplevet en stigning i eksporten til Korea på 20 % i 2016.

2.1.2. Colombia og Peru

EU er den andenstørste handelspartner for Colombia og den tredjestørste for Peru. **Den bilaterale handel** mellem EU og Colombia er **faldet** med 23,5 % og mellem EU og Peru med 11 %, siden frihandelsaftalerne blev taget i brug⁵. Dette kan hovedsagelig tilskrives den økonomiske **afmatning** i Latinamerika og **faldet i varepriserne** på det globale marked, hvilket påvirkede eksporten fra begge lande.

Frihandelsaftalen havde imidlertid en **stabiliserende effekt**: Det samlede fald i disse to landes globale handel i samme periode (ca. 36 % for Colombia og 18 % for Peru) er større end faldet i handelen med EU. Det må formodes, at uden frihandelsaftalen ville faldet i handelen med EU sandsynligvis have været endnu større.

EU's eksport til **Colombia** steg med 18 % i frihandelsaftalens to første anvendelsesår, men faldt med 17 % i 2016 på grund af svag efterspørgsel. EU's import fra Colombia er faldet med 37,5 %, siden frihandelsaftalen trådte i kraft.

Hvad angår **Peru**, er EU's eksport, sammenlignet med 2012, steget med 4 %, mens importen er faldet, også med 4 %, ved udgangen af 2016.

Til trods for den generelt beskedne udvikling i handelen **voksende** EU's eksport af **landbrugsprodukter** betydeligt til begge markeder med stigninger på 82 % til Colombia og 73 % til Peru. Det samme gælder for EU's import fra Colombia og Peru med en stigning på 33 % fra Colombia (45 % for kaffe) og 19 % fra Peru (120 % for frugt, 30 % for fisk og bløddyr samt 226 % for kakao).

⁵ Frihandelsaftalen EU-Peru anvendt siden marts 2013 og frihandelsaftalen EU-Colombia – siden august 2013.

I samme periode **faldt** importen af **råmaterialer og mineraler** fra disse to lande.

Luxembourgsk øl i colombianske barer

EU's handelsaftale med Colombia og Peru hjalp det luxembourgiske bryggeri "Brasserie Nationale", der er kendt for sin Bofferding-øl, med at starte eksport til Colombia, et marked, som er 100 gange større end det luxembourgiske. Takket være aftalen kan virksomheden selv håndtere alle eksportkrav direkte uden at være nødsaget til at anvende eksperter eller forhandle med mellemmænd, når den sender en container til Colombia.

Stærk eksport til Colombia har styrket bryggeriets vækst, og eksporten udgør nu 34 000 hektoliter øl om året.

Østrigsk vin gør sig bemærket i Andesbjergene

Rainer Wess' vinbedrift ligger i Wachau-dalen i Østrig. Den har fremstillet vin siden 2003 og eksporterer 65 % af sin produktion til mere end 20 lande.

EU's handelsaftale med Colombia og Peru gjorde det muligt for virksomheden at drage fordel af lavere toldsats og en lettere administrativ byrde. Dens vin vinder nu indpas i nogle af de bedste restauranter i Lima, den peruvienske hovedstad.

2.1.3. Mellemamerika

For så vidt angår frihandelsaftalen med Mellemamerika⁶, **er handelen steget**. EU's eksport er vokset med 22 %, mens importen fra fem mellemamerikanske lande er steget med 18,3 %.

Den eneste **undtagelse er Costa Rica**, som lider under, at dets tidligere store eksportør af it-komponenter har flyttet sin virksomhed til Asien. Som følge heraf faldt Costa Ricas eksport af kontor- og telekommunikationsudstyr med næsten 94 % i 2015. Landets eksport til EU faldt med 40 % i 2015, hvilket også resulterede i, at de samlede handelsstrømme mellem EU og Mellemamerika kun udgjorde 0,78 %.

Den vigtigste destination for EU's eksport til Mellemamerika er Costa Rica (25 %) efterfulgt af Panama (24 %) og Guatemala (22 %).

Belgisk kafferisteri etablerer partnerskaber over hele verden

Siden grundlæggelsen i 2001 har det belgiske kafferisteri OR gjort sit indtog på de internationale markeder ud fra den overbevisning, at de bedste kaffebønner kommer direkte fra bønderne.

EU's handelsaftaler med lande i Mellem- og Sydamerika har gjort det nemmere for

⁶ Frihandelsaftalen har været midlertidigt anvendt siden den 1. august 2013 med Honduras, Nicaragua og Panama, siden den 1. oktober 2013 med Costa Rica og El Salvador og siden den 1. december 2013 med Guatemala – omfattende alle seks partnere på den mellemamerikanske side.

europæiske firmaer at levere kaffe fra denne region. Derudover har aftalerne med kravet om, at eksportørerne fra disse lande skal overholde EU-standarder vedrørende arbejdsforhold og miljøbeskyttelse, også været til gavn for lokalbefolkningerne.

2.2. Toldkontingenter (TRQ'er)

Inden for de aftalte mængder vil der blive opkrævet lavere importtold for import af varer, der er underlagt toldkontingenter. Hvis disse mængder overskrides, bliver importtolden højere.

2.2.1. Colombia og Peru

Både **Colombia** og **Peru** udnytter deres toldkontingenter for **sukker**. Peru anvender også i stigende grad toldkontingenter for suktermajs og hvidløg, mens toldkontingenterne benyttes meget lidt i forbindelse med andre produkter.

Samlet set udnyttede **EU** i vid udstrækning sine toldkontingenter som fastsat ved aftalen. For nogle produkter er udnyttelsesgraden imidlertid meget lav, f.eks. blev der kun udnyttet 7,9 % af den samlede kontingentmængde for eksport af **ost** til Colombia og 4,3 % til Peru og kun 3,8 % af den samlede kontingentmængde for eksport af **sukkervarer** til Colombia.

2.2.2. Mellemamerika

Mellemamerika udnyttede kun sine toldkontingenter for **sukker** og **rom**, mens andre kontingenter forblev uudnyttede.

EU blev tildelt toldkontingenter for fire produkter, men **udnyttelsen forbliver lav**: 26 % af den samlede kontingentmængde blev udnyttet for lagret skinke, 14 % for mælkepulver, 44 % for ost og kun 4,9 % for forarbejdet svinekød.

2.3. Anvendelse af toldpræferencer

Præferenceudnyttelsesgraden fortæller noget om, i hvilket omfang virksomhederne udnytter de toldpræferencer, som en EU-frihandelsaftale tilbyder dem.

Den tager hensyn til den samlede import fra et partnerland til EU (eller omvendt), der var berettiget til reduceret præferencetold. Og den viser andelen af den samlede import, for hvilken den reducerede toldsats reelt blev anvendt⁷.

At vurdere, hvor meget EU's eksportører anvender de toldpræferencer, der er aftalt i frihandelsaftalerne, er en god målestok for frihandelsaftalernes effektivitet.

2.3.1. Sydkorea

Præferenceudnyttelsesgraden for **EU's eksport** til Korea var 71 % i 2016 og dermed den hidtil højeste udnyttelsesgrad. Det skal ses i forhold til 68 % i 2015 og 65 % i 2014 og 2013. Præferenceudnyttelsen inden for landbrugsprodukter var højere end for

⁷ Se en mere detaljeret forklaring i bilag 3.

industriprodukter (86 % i forhold til 64 %). Den største samlede præferenceudnyttelsesgrad findes inden for **transportmidler** samt inden for **levende dyr og animalske produkter** (93 %). Anvendelsen af reducerede takster var under 50 % for EU's eksport af mineralske produkter, perler og ædelsten, uædle metaller og maskiner.

I 2016 anvendte **koreanske eksportører** toldpræferencer i forbindelse med 87 % af deres præferenceberettigede eksport. Præferenceudnyttelsesgraden var over 90 % for mineralske produkter, transportmidler samt plast og gummi, mens den lå på 9 % for træ og 34 % for perler. Koreanerne anvendte reducerede toldsatser for maskiner meget mere end EU-eksportørerne til Korea (med præferenceudnyttelsesgrader på 72 % i forhold til 48 %).

2.3.2. Colombia og Peru

Baseret på colombianske statistikker lå præferenceudnyttelsesgraden for **EU's eksport** til Colombia på 70,6 % i 2016 (sammenlignet med 50,7 % i 2014). Der findes ingen data for Peru.

For så vidt angår **eksporten fra Colombia og Peru** til EU-markedet, finder mere end 95 % af den præferenceberettigede eksport sted i henhold til præferencesatser.

2.3.3. Mellemamerika

For så vidt angår Mellemamerika, forelå der kun statistikker i Costa Rica om EU's eksport: Kun 16,6 % af den præferenceberettigede **EU-eksport** til Costa Rica drog fordel af frihandelsaftalen.

For **Costa Ricas eksport** til EU var satsen 92 %.

2.4. Tjenesteydelser og investeringer

2.4.1. Sydkorea

EU's **eksport af tjenesteydelser** til Korea er øget med 49 % siden ikrafttrædelsen af frihandelsaftalen, selv om eksporten faldt med 7 % i 2015. **Importen af tjenesteydelser** fra Korea er også steget med 32 % i alt, og 7,3 % i 2015.

EU's **investeringsbeholdninger** i Korea er øget med 32,8 % siden ikrafttrædelsen af frihandelsaftalen, mens de koreanske beholdninger i EU er vokset med 60 %. EU's beholdninger i Korea (49,7 mia. EUR i 2015) er ca. 2,5 gange så store som de koreanske beholdninger i EU (20,9 mia. EUR i 2016).

2.4.2. Colombia og Peru

Med hensyn til de latinamerikanske lande kan der observeres mindre udviklinger. EU's **eksport af tjenesteydelser** forblev stabil i Colombias tilfælde og steg med 11 % til Peru. **Importen** fra Colombia steg med 3 % og faldt med 6 % i Perus tilfælde.

EU's **investeringsbeholdninger** voksede med 4 % i Colombia og med 15 % i Peru. EU er den største udenlandske investor i begge lande.

2.4.3. Mellemerika

Den samlede **EU-handel med tjenesteydelser** med Mellemerika **faldt** med 3 %. Der var store **udsving** i eksporten og importen til og fra forskellige mellemerikanske lande, men i Costa Ricas og Panamas tilfælde voksede handelen med tjenesteydelser i begge retninger.

I denne region er Panama EU's største handelspartner med hensyn til tjenesteydelser (53 %), efterfulgt af Costa Rica (21 %) og Guatemala (13 %).

2.5. Gennemførelsesorganer

Den nye generation af frihandelsaftaler har en omfattende struktur af gennemførelsesorganer. En række **underudvalg** og **arbejdsgrupper** mødes årligt og rapporterer til et handelsudvalg (eller et associeringsudvalg i Mellemerikas tilfælde). På handelsudvalgsmøder, som ofte afholdes på ministerplan, gøres der status over udviklingen på alle områder og der drøftes problemer med gennemførelsen af frihandelsaftaler, der er konstateret, for at finde løsninger på dem.

2.5.1. Sydkorea

De vigtigste spørgsmål, der blev rejst i Handelsudvalget med Korea i rapporteringsperioden, var **sundhedsmæssige og plantesundhedsmæssige** (SPS) spørgsmål, nemlig markedsadgang for oksekød samt regionalisering vedrørende eksport af svinekød, men der er fortsat behov for at adressere disse spørgsmål. På den anden side er det gode samarbejde med Korea om **dyrevelfærd** et godt eksempel til efterfølgelse. Erfaringen med SPS-anliggender med Korea illustrerer betydningen af at have tydelige og detaljerede SPS-kapitler i økonomiske partnerskabsaftaler.

På området for beskyttelse af **intellektuel ejendomsret** er rettigheder til offentlig fremførelse stadig et åbent spørgsmål, og det samme gælder for tilføjelse af nye geografiske betegnelser for beskyttelse under frihandelsaftalen, som ikke har været en succes til trods for EU's anmodninger siden 2014.

Handel og **bæredygtig udvikling** blev også drøftet indgående med fokus på ratificering og gennemførelse af Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO's) konventioner og Koreas beskyttelse af arbejdstagernes rettigheder. Beklageligvis har disse drøftelser endnu ikke ført til en løsning af de problemer, der er blevet konstateret.

Frihandelsaftalen rummer også klare gennemsigtighedsbestemmelser vedrørende **offentlige indkøb**, som vil gøre det muligt at overvåge EU-virksomheders effektive markedsadgang i Korea. Korea har dog endnu ikke indberettet data vedrørende tildelingen af offentlige indkøbskontrakter til EU-virksomheder. Dette vil blive behandlet i forbindelse med de kommende møder i Arbejdsgruppen for Offentlige Indkøb.

2.5.2. Colombia og Peru

I 2016 gjorde Colombia gode fremskridt med at adressere **sundhedsmæssige og plantesundhedsmæssige** anliggender (bl.a. gennemførelse af en enhedsbaseret tilgang, prelisting-proceduren) samt de diskriminerende beskatningsregler for alkohol med vedtagelsen af en ny lov, som trådte i kraft den 1. januar 2017. EU's eksport af alkohol til Colombia beløb sig i 2016 til 43,7 mio. EUR, hvilket udgjorde 12 % af EU's samlede

landbrugseksport til Colombia. Peru gjorde også fremskridt på SPS-området, selv om der er brug for yderligere fremskridt.

Regionaliseringsprincippet blev fastsat i SPS-kapitlet og anvendt af både Colombia og Peru i forbindelse med deres import fra EU.

Forhandlingerne om markedsadgang til **statslige indkøb** på de lavere niveauer under centraladministrationen i Colombia flyttede sig i en positiv retning.

I Peru er der stadig problemer med f.eks. diskriminerende behandling af importeret **alkohol** samt med hensyn til **rettigheder til offentlig fremførelse**.

Håndhævelse af **geografiske betegnelser** giver fortsat anledning til bekymring i begge lande. Spørgsmålet om **direkte forsendelse**, hvor EU ønsker at bevare frihandelsaftalens præferenceordninger for sendinger, der opdeles i mindre sendinger, mens de er i transit, forbliver også åbent.

2.5.3. Mellemerika

For Mellemerikas vedkommende vedrører de vigtigste emner:

- håndhævelse af **geografiske betegnelser** (navnlig i Guatemala og Honduras)
- statslige **indkøb** (Panama)
- skattemæssig forskelsbehandling af **øl** (Costa Rica)
- opfyldelse af forpligtelser i retning af større regional integration vedrørende visse **tekniske forskrifter**.

3. VIDTGÅENDE OG BREDE FRIHANDELSOMRÅDER – UKRAINE, MOLDOVA, GEORGIEN

Ukraine, Republikken Moldova (Moldova) og Georgien indgik hver især **associeringsaftaler** med EU. Disse aftaler indebærer udbygning af **den politiske associering** og gradvis **økonomisk integration** mellem EU og disse østlige partnere.

Vidtgående og brede frihandelsområder er de **økonomiske søjler** i associeringsaftalerne og fastsætter betingelserne for forbedrede økonomiske og handelsmæssige relationer. De giver mulighed for en bredere progressiv **tilnærmelse af partnernes lovgivning** til EU's.

Formålet med DCFTA'er er at skabe en **ny ramme** og et klima for handel og investeringer med disse partnere og bidrage til økonomisk omstrukturering, modernisering og diversificering af de pågældende landes økonomier. På grund af målet om gradvis **integration i EU's indre marked** går DCFTA'er videre end "første generation" af frihandelsaftaler og repræsenterer en unik type handelsaftale.

DCFTA'erne har to hovedkomponenter:

- 1) gradvis, gensidig **markedsåbning** (afskaffelse/nedsættelse af told og afvikling af ikke-toldmæssige samhandelsbarrierer) fra begge parter side med en vis asymmetri til fordel for de østlige partnere og
- 2) vidtrækkende **tilnærmelse af lovgivningen** til EU's lovgivning på handelsrelaterede områder.

3.1. Handelsstrømme

EU er den største handelspartner for alle tre lande og tegner sig for 55 % (Moldova), 41 % (Ukraine) og 30 % (Georgien) af deres samlede handel i 2016. EU har en positiv handelsbalance med alle tre lande.

3.1.1. Ukraine

Både EU's **eksport** til og **import** fra Ukraine **voksede** med hhv. 17,6 % og 1,9 % i 2016 – det første anvendelsesår for den vidtgående og brede frihandelsaftale med Ukraine⁸. Dette skyldes først og fremmest genopretningen af den ukrainske økonomi, som langsomt er på vej tilbage på sporet efter en recession i 2015, hvor BNP skrumpede med 9,9 %, og de udenlandske direkte nettoinvesteringer faldt fra 8,2 mia. EUR i 2012 til 3 mia. EUR i 2015.

3.1.2. Moldova

I perioden 2014-2016 **faldt** EU's **eksport** til Moldova med 13 % som følge af faldende indenlandsk efterspørgsel, interne problemer (bedrageri i banksektoren) og økonomiske vanskeligheder i regionen. I samme periode **voksede** EU's **import** fra Moldova med 13,5 %, navnlig hvad angår landbrugsprodukter, men også inden for maskiner, møbler og tøj.

⁸ DCFTA'en EU-Ukraine har været midlertidigt anvendt siden den 1. januar 2016. DCFTA'er med Georgien og Moldova har været midlertidigt anvendt siden den 1. september 2014.

3.1.3. Georgien

EU's **eksport** til Georgien **steg** med 2,8 % i 2014-2016, mens EU's **import** herfra **faldt** med 16,4 %. Faldet i de globale varepriser var en af hovedårsagerne til den faldende værdi af eksporten fra Georgien, idet den hovedsagelig består af råmaterialer og halvfabrikata. Mængdemæssigt forblev eksportniveauet imidlertid stabilt.

EU's geodæsiske og topografiske fordele af ukrainske droner og eftersalgstjenester

Den Kiev-baserede virksomhed Drone.ua producerer ubemandede luftfartøjer, eller droner, som sælges i Europa. Den har etableret et joint venture i Litauen kaldet "UAV.tools" for at udbrede sin teknologi i femten europæiske lande. Virksomheden vil snart åbne kontorer i Det Forenede Kongerige og Moldova.

Virksomheden eksporterer ikke alene luftfartøjer, men tilbyder også teknisk support, undervisning og databehandling. I Ukraine anvendes dronerne i landbruget, mens de i EU almindeligvis anvendes til geodæsi og topografi.

Ukraine styrker sin position i Europa inden for fodertilsætningsstoffer

I maj 2017 blev den ukrainske virksomhed Kormotech LLC optaget på top 50-listen over kæledyrsfoderproducenter i verden og i Europa (der er kun tre virksomheder fra Central- og Østeuropa på denne liste).

Hjulpet på vej af den vidtgående og brede frihandelsaftale er virksomhedens produkter (foder til katte og hunde) i de seneste to år begyndt at erobre nye markeder i EU, fordi dens produktionsanlæg opfylder europæiske fødevarerikkerheds- og kvalitetsstandarder. Kormotech LLC producerer 16 000 tons vådfoder og 30 000 tons præfabrikeret tørfoder pr. år og eksporterer det til 15 lande.

3.2. Toldkontingenter

Toldkontingenter for landbrugsprodukter blev ikke udnyttet fuldt ud af alle tre DCFTA-partnere på grund af manglende overholdelse af EU's sundheds- og plantesundhedskrav.

For **Ukraines** vedkommende blev 11 ud af i alt 36 toldkontingenter udnyttet fuldt ud.

For **Moldovas** vedkommende blev der anvendt toldkontingenter i to ud af i alt seks produktgrupper.

For **Georgiens** vedkommende blev det eneste toldfrie toldkontingent for friske og kølede hvidløg heller ikke udnyttet.

3.3. Præferenceudnyttelsesgrad

Disse udnyttelsesgrader er kun tilgængelige for de østlige partners eksport til EU. De er meget **høje**, ca. 80 % for Georgien og 90 % for Ukraine og Moldova.

3.4. Tjenesteydelser og investeringer

For så vidt angår **tjenesteydelser**, voksede både EU's **eksport** til og **import** fra Moldova med henholdsvis 3 % og 17 % i 2014-2015, mens de for Georgiens vedkommende forblev **stabile**.

EU's **investeringsstrømme** til og fra Moldova **steg** også i begge retninger (EU-investeringer i Moldova med 127 %, moldoviske investeringer i EU med 67 %), mens de forblev meget lave i absolutte tal. I Georgiens tilfælde forblev investeringsstrømmene stabile⁹.

3.5. Gennemførelsesorganer

Tilnærmelse af lovgivningen er et afgørende element i gennemførelsen af den vidtgående og brede frihandelsaftale. Dette var også det primære fokus på møderne i gennemførelsesorganerne – associeringsudvalget i dettes handelssammensætning og de fire tematiske underudvalg for:

- Told
- Geografiske betegnelser
- Sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger
- Handel og bæredygtig udvikling.

For så vidt angår **SPS**, har EU og Moldova i fællesskab vedtaget en omfattende strategi og en lovgivningsmæssig køreplan for Georgiens vedkommende. En formel vedtagelse af SPS-strategien med Ukraine forventes i anden halvdel af 2017. Disse dokumenter blev en integreret del af associeringsaftalerne/DCFTA'erne og vil vejlede partnerlandene med hensyn til tilpasning af lovgivningen og opbygning af institutionel kapacitet i de kommende år.

Lignende reformplaner er blevet vedtaget i **tekniske forskrifter** og **standarder**. På begge disse områder vil det imidlertid være nødvendigt at styrke den administrative kapacitet i alle tre lande med henblik på at udføre det resterende arbejde og sikre en effektiv gennemførelse og håndhævelse af lovgivningen.

For så vidt angår **offentlige indkøb**, er der udarbejdet omfattende reformstrategier i alle lande. Det skal også bemærkes, at både Moldova og Ukraine tiltrådte WTO-aftalen om offentlige indkøb i 2016.

Hvad angår **handelsrelaterede irritationsmomenter**, anvendte Ukraine (mellem juli 2016 og juli 2017) eksportafgifterne på metalaffald, og det DCFTA- og WTO-uforenelige træeksportforbud er stadig i kraft. Vedrørende beskyttelsen af EU's geografiske betegnelser i Georgien har de to parter gjort en stor indsats for at fjerne de navne fra markedet, der er i konflikt med beskyttede geografiske betegnelser i EU. I Moldova er der opstået problemer med beskyttelsen af visse geografiske betegnelser, f.eks. Prosecco, og eksistensen af ikke-gennemsigtige og diskriminerende foranstaltninger, der påvirker eldistributionsektoren. Fjernelsen af disse irritationsmomenter drøftes i DCFTA-gennemførelsesorganerne og på det politiske plan.

⁹ Der findes ingen data for handelen med tjenesteydelser EU-Ukraine for perioden siden ikrafttrædelsen af den vidtgående og brede frihandelsaftale.

Tilnærmelse af lovgivningen og institutionel **kapacitetsopbygning** vil kræve kontinuerlige bestræbelser af myndighederne i partnerlandene og EU. Den effektive gennemførelse af vidtgående og brede frihandelsaftaler og handelslettelser mellem EU og partnerne afhænger heraf.

EU yder **økonomisk og teknisk støtte** til reformer og administrativ kapacitetsopbygning på handelsrelaterede områder, herunder:

- afskaffelse af tekniske handelshindringer (gennem tilpasning af standardiserings- og metrologiinfrastruktur overensstemmelsesvurderingssystem (herunder akkreditering af vurderingsorganer) og markedsovervågningssystem i forhold til EU-standarderne)
- indførelse af konkurrenceregler (herunder om statsstøtte)
- tilnærmelse af sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger til EU-systemet (navnlig inden for opbygning af institutionel kapacitet på fødevarer sikkerhedsområdet)
- beskyttelse og håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder
- tilpasning af det offentlige indkøbssystem med henblik på gensidig markedsåbning
- fremme af producentorganisationer og optimering af værdikæde
- udvikling af SMV'er.

Hvad angår sidstnævnte, drager de tre lande nytte af **faciliteten for små og mellemstore virksomheder under det vidtgående og brede frihandelsområde (DCFTA)** (200 mio. EUR for alle tre lande).

4. ØKONOMISKE PARTNERSKABSÅFTALER – LANDENE I AFRIKA, VESTINDIEN OG STILLEHAVSOMRÅDET (AVS)

I 2016 steg antallet af anvendte økonomiske partnerskabsaftaler til syv og omfattede 28 lande i:

- Vestindien, Stillehavsområdet, det østlige og sydlige Afrikas (ESA) underregion
- Cameroun i Centralafrika
- Southern African Development Community (SADC-fællesskabet), ØPA-gruppen
- Ghana og Elfenbenskysten i Vestafrika.

4.1. Status over aftalerne

4.1.1. SADC

Der blev nået en milepæl i juni 2016, da **EU undertegnede en økonomisk partnerskabsaftale** med seks lande i Southern African Development Community (SADC-fællesskabet), en aftale, som har været midlertidigt anvendt siden oktober 2016. Ud over **klassiske handelsbestemmelser** har de deltagende SADC-lande (Botswana, Lesotho, Namibia, Sydafrika, Swaziland og Mozambique) samt EU forpligtet sig til et partnerskab centreret omkring **bæredygtig udvikling**, herunder opretholdelse af sociale og miljømæssige standarder.

Aftalen støtter direkte den økonomiske integration af regionen, hvilket styrker forbindelserne mellem de seks nationer. I 2016 var det kun **Mozambique** (det syvende SADC-land), som endnu ikke havde ratificeret aftalen og ikke anvendte den.

4.1.2. Vestafrika

Den midlertidige anvendelse af den økonomiske partnerskabsaftale (ØPA) med Vestafrika-regionen bremses af de **manglende underskrifter** fra tre (ud af 16) lande. I mellemtiden har to lande i regionen, **Elfenbenskysten** og **Ghana**, undertegnet og **ratificeret** deres individuelle økonomiske partnerskabsaftaler¹⁰. Elfenbenskysten startede med at anvende sin økonomiske partnerskabsaftale i september 2016, og Europa-Parlamentet gav sit samtykke til aftalen med Ghana den 1. december 2016 og dens midlertidige anvendelse.

4.1.3. Det Østafrikanske Fællesskab (ØAF)

Her var der stadig brug for **underskrifter fra tre lande** (ud af fem), inden Europa-Parlamentet kunne give sit samtykke, og der kunne påbegyndes midlertidig anvendelse heraf.

4.2. Handelsstrømme

Udviklingen i handelen i anvendte ØPA'er, der er omfattet af denne rapport (med Vestindien (Cariforum), Stillehavet, ESA-partnere og Cameroun), tegner et **blandet billede**. Nogle lande, f.eks. Cameroun og Fiji, har ikke haft implementeret de økonomiske partnerskabsaftaler længe nok til at kunne drage nogen endelige konklusioner. Men andre lande har været vidner til **udsving i handelen** i begge retninger

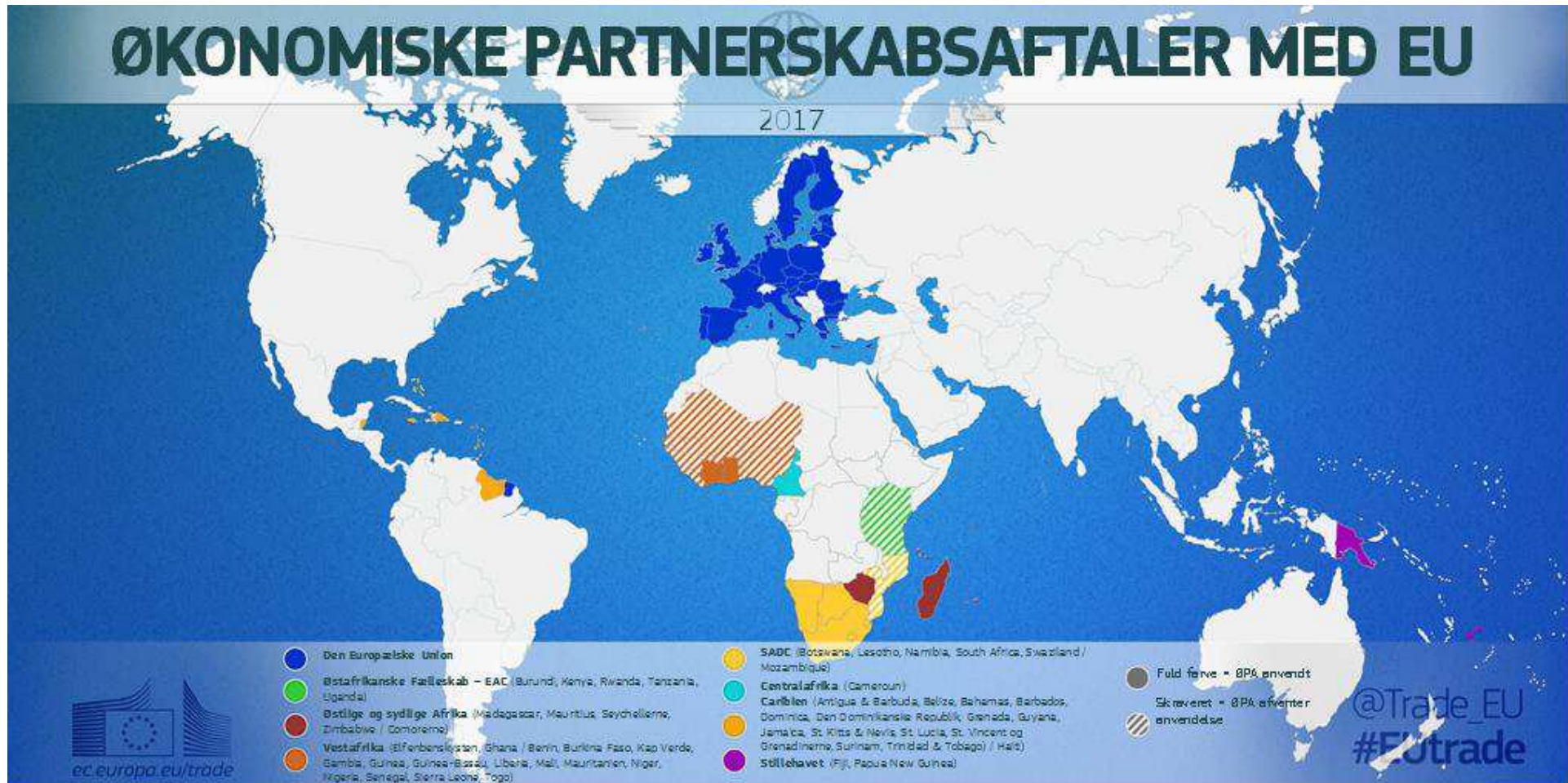
¹⁰ For begge individuelle økonomiske partnerskabsaftaler gælder, at de erstattes med den økonomiske partnerskabsaftale Vestafrika-EU, når sidstnævnte træder i kraft.

i de senere år, hvilket i nogle tilfælde har været forbundet med **udsving i råvarepriserne**, som påvirker ØPA-partneres eksport.

Nogle lande har oplevet en konsekvent **opadgående tendens** i eksporten til EU, navnlig **Madagaskar og Den Dominikanske Republik**.

ØKONOMISKE PARTNERSKABSFTAER MED EU

2017

I alle AVS-regioner, undtagen Vestindien, har EU's partnerlande i økonomiske partnerskabsaftaler en **positiv handelsbalance** med EU.

I **Vestindien** har eksporten til EU haft en **nedadgående tendens** siden 2013 med nogle få undtagelser. Der var et fald på 23 % i 2016 afledt af faldende varepriser, hvilket ramte Trinidad og Tobagos eksport.

4.3. Investeringer

EU's investeringer i ØPA-partnerlandene har været **stigende**, undtagen for Cariforums vedkommende, hvor EU's investeringer har været **stabile**. Cariforum-landenes investeringer i EU er øget.

Madagaskar-tekstiler til EU's forbrugere

Madagaskars tekstil- og beklædningsfremstillingssektor har draget nytte af indgåelsen af den økonomiske partnerskabsaftale med told- og kontingentfri adgang til EU-markedet og forbedrede oprindelsesregler. Efter den økonomiske partnerskabsaftale blev taget i brug i 2012 kunne Madagaskar notere en stigning i eksporten til EU på næsten 15 % pr. år. I 2015 var tekstil og beklædning Madagaskars vigtigste eksportvare med en værdi på mere end 300 mio. EUR og tegnede sig for næsten en tredjedel af Madagaskars samlede eksport til EU.

En af dem, der har fordel heraf, er den lokale tekstilvirksomhed Epsilon. Den har øget sit medarbejderantal fra indledningsvis 100 til 2 000. Den økonomiske partnerskabsaftale har også bidraget til at skabe bedre levestandarder for arbejdstagere og deres familiemedlemmer.

4.4. EU-støtte til gennemførelse af økonomiske partnerskabsaftaler

Det er vigtigt at udvikle overvågningsmekanismer for at kunne følge de økonomiske partnerskabsaftalers funktion og virkninger og sikre, at udviklingssamarbejde og handelsrelateret bistand understøtter gennemførelsen af økonomiske partnerskabsaftaler.

I kapitlerne om økonomisk samarbejde og udviklingssamarbejde i flere økonomiske partnerskabsaftaler har EU forpligtet sig til at samarbejde med de pågældende lande, navnlig via finansiel og teknisk bistand.

EU har koordineret ØPA-gennemførelse med **udviklingspolitik**, **samarbejde** og **Aid for Trade**-strategi gennem drøftelser med de kompetente myndigheder på landeniveau, den private sektor og civilsamfundsgrupper.

Sammen har de udviklet "**nationale ØPA-gennemførelsesplaner**". Disse sigter mod at identificere landenes behov med hensyn til:

- overensstemmelse, forvaltning og overvågning af økonomiske partnerskabsaftaler
- kommunikation om økonomiske partnerskabsaftaler
- fremme af et erhvervsklima, der gør det muligt for lande og virksomheder at få det fulde udbytte af aftalerne.

Et sådant tiltag omfatter gennemførelse af de **nødvendige reformer** med henblik på at:

- fremme vækst, økonomisk diversificering og lokal merværdi
- tiltrække investeringer
- støtte jobskabelse.

På denne baggrund **udpeger EU behov og udforsker forbindelser** mellem de forskellige mulige finansieringskilder. Dette kan omfatte finansiering fra:

- forskellige EU-udviklingsbistandsinstrumenter på nationalt, regionalt og intra-AVS-plan
- EU-medlemsstater
- Den Europæiske Investeringsbank
- andre udviklingsfinansieringsinstitutioner og andre mulige donorer.

Alt i alt vil de nationale ØPA-gennemførelsesplaner bidrage til at integrere reaktioner på ØPA-gennemførelsesudfordringer og -muligheder på en sammenhængende og mere virkningsfuld måde.

4.5. Udviklingsbistand

Udviklingsbistand er blevet øremærket til de forskellige regioner og lande, der gennemfører økonomiske partnerskabsaftaler, som et supplement til andre EU-finansieringskilder, som mere indirekte er målrettet mod ØPA-relaterede behov.

I **Vestindien** blev der tildelt over 100 mio. EUR i det regionale program til Cariforum under 11. Europæiske Udviklingsfond for at styrke regionale samarbejds- og integrationsprocesser.

I **Stillehavsområdet** blev regional handel, erhvervs klima og inddragelse af den private sektor også rangordnet som prioriteter i den regionale rammebevilling på 50 mio. EUR.

I **ESA-regionen** blev der tildelt bevillingsrammer på 10 mio. EUR til hver af de fire ØPA-lande under det regionale program for landene i det østlige og sydlige Afrika.

I **Vestafrika** blev der gjort forberedelser til at tildele Ghana og Elfenbenskysten midler fra det regionale konkurrenceevneprogram. Dette vil omfatte aktiviteter, der er specifikt relateret til ØPA-gennemførelsen.

I **Centralafrika** har Cameroun vurderet, hvordan de midler på 211 mio. EUR, der er stillet til rådighed under den regionale bevillingsramme til regional integration, skal anvendes.

I **AVS-landene** generelt har EU gjort en særlig indsats for at stimulere handelen med landbrugsfødevarer og investeringerne for at hjælpe dem med at få udbytte af de økonomiske partnerskabsaftaler.

4.6. Institutionel aktivitet

Der var væsentlig institutionel aktivitet under de økonomiske partnerskabsaftaler, der er omfattet af denne rapport:

- **Besluttende ØPA-organer** for Cariforum, Cameroun og ESA (men ikke Stillehavsområdet) afholdt deres årlige møder
- **Civilsamfundsrepræsentanter** mødtes på det andet møde i det fælles rådgivende udvalg for ØPA'er Cariforum-EU (Bruxelles, april 2016).

Yderligere oplysninger om disse møder kan findes i arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, som ledsager denne rapport.

5. "FØRSTE GENERATION" AF FRIHANDELSAFTALER

EU indgik "første generation" af frihandelsaftaler inden **meddelelsen "Det globale Europa"** fra 2006. Disse frihandelsaftaler omfatter typisk kun handel med varer, og selv landbrugsprodukter blev ofte kun tilføjet hertil på et senere stadie.

Frihandelsaftalerne under denne kategori er temmelig forskelligartede og omfatter:

- toldunionen med Tyrkiet
- frihandelsaftaler med Island, Norge¹¹ og Schweiz, som stammer tilbage fra 1970'erne
- frihandelsaftaler med Færøerne, Mexico, Chile og Sydafrika
- frihandelsaftaler med EU's Middelhavspartnere¹² som en del af de associeringsaftaler, der blev indgået med dem i 1990'erne¹³.

Der er **planer om at opgradere** de fleste af disse frihandelsaftaler til omfattende frihandelsaftaler, som bedre svarer til de mere komplekse økonomiske udvekslinger, der finder sted i dag mellem EU og dets partnere. Der er igangværende forhandlinger om at opgradere frihandelsaftalen med **Mexico**, og der er også påbegyndt forhandlinger med **Marokko** og **Tunesien**. Der er forberedelser i gang med henblik på at starte forhandlinger om en modernisering af toldunionen med **Tyrkiet** og frihandelsaftalen med **Chile**, mens frihandelsaftalen med **Sydafrika** er blevet afløst af den økonomiske partnerskabsaftale med SADC.

Eksport af traditionel italiensk pasta til Sydafrika

Pasta Astorino, en familieejet virksomhed fra Calabrien, producerer og sælger pasta i og uden for Italien. Handelsaftalen EU-Sydafrika trådte i kraft i 2000. Den medførte betydelige stigninger i den europæiske pastaeksport til Sydafrika, både hvad angår værdi (43 %) og mængde (67 %).

Takket være handelsaftalen EU-Sydafrika er Pasta Astorino begyndt at gøre forretninger i Sydafrika og eksporterede et ton pasta i 2015. Lokale virksomheder har som underleverandører til virksomheden også draget fordel af EU-handelsaftalen.

5.1. Handelsstrømme

Samlet set har udviklingen i handelen været positiv, idet den indbyrdes handel er øget i alle tilfælde siden ikrafttrædelsen af frihandelsaftalerne.

¹¹ Aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS-aftalen) fra 1992 med Island og Norge forbedrede den frie bevægelighed for varer, tjenesteydelser, investeringer og personer på tværs af dette område. Det er ikke omhandlet i denne rapport.

¹² Algeriet, Egypten, Israel, Jordan, Libanon, Marokko, Palæstina og Tunesien.

¹³ Se den komplette liste i bilag 2.

5.1.1. Schweiz

Schweiz er EU's tredjestørste handelspartner, og både **EU's eksport og import er vokset** med 96 % siden 2002.

5.1.2. Tyrkiet

Tyrkiet er EU's femtestørste handelspartner. I anvendelsesperioden **er EU's eksport** til Tyrkiet **vokset** med 185 % og importen med 160 %. EU's eksport til Tyrkiet har imidlertid været **stabil siden 2014**, mens importen fortsætter med at vokse, hvilket har medført et fald i EU's handelsbalance fra 20 mia. EUR til 10 mia. EUR.

5.1.3. Chile

Hvad angår Chile, er EU's eksport øget med 170 % siden 2002, næsten tre gange mere end importen, som steg med 50 % i perioden. På grund af de mange frihandelsaftaler, der er indgået af Chile med andre handelspartnere efter frihandelsaftalen EU-Chile, har EU med tiden gradvist **mistet markedsandele i Chile** til andre handelspartnere¹⁴.

Eksport af østrigsk dej til Mexico

Backaldrin er en familieejet producent af bageingredienser i Asten, Oberösterreich. Virksomheden har opfundet de små aflange brød benævnt Kornspitz og eksporterer dem til mere end 100 lande. Handelsaftalen mellem EU og Mexico fra 2001 hjalp Backaldrin med at komme ind på det mexicanske marked.

Backaldrin eksporterer nu 80 % af sin produktion, og et stærkt internationalt forretningsklima har sikret fortsat vækst og skabelse af arbejdspladser. I 2013 åbnede Backaldrin et center for innovation og teknologi og forventer at skabe 50 jobs til højtuddannede arbejdstagere i den nærmeste fremtid.

5.1.4. Middelhavslandene

Aftalerne med Middelhavslandene indebærer **gensidig liberalisering** af al handel med industriprodukter og i forskellig grad af handel med landbrugsprodukter, forarbejdede landbrugsprodukter og fiskeriprodukter.

Disse aftaler omfatter typisk **elementer af asymmetri**, f.eks. lange overgangsperioder og/eller mindre vidtrækkende liberalisering af handelen med landbrugsprodukter. Dette er til gavn for EU's Middelhavs partnere og er primært rettet mod at udvikle regionen og integrere den bedre i EU's marked.

For de fleste af vores partnere i regionen er EU den primære handelspartner. Middelhavslandene er **meget afhængige af EU** i forbindelse med både import og eksport.

Mens **handelen er vokset** på begge sider, voksende EU's eksport hurtigere end importen fra disse partnere. Som en undtagelse er eksporten fra Marokko og Tunesien til EU steget mere

¹⁴ For at bevare og styrke sin markedsposition i Chile er EU og Chile i øjeblikket ved at undersøge muligheden for at forhandle en modernisering af den eksisterende aftale på plads.

end EU's eksport til deres markeder siden ikrafttrædelsen af aftalerne. Lande, som har gjort de største fremskridt inden for **strukture reformer** og **diversifikation** såsom **Marokko, Tunesien og Israel** har relativt mindre og mere stabile handelsunderskud.

Algeriet er også et særligt tilfælde, idet mere end 90 % af landets eksport til EU består af mineralske brændstoffer, hvilket har resulteret i årlige handelsoverskud frem til 2012. Siden 2012 er værdien af denne eksport imidlertid faldet væsentligt, hvilket er i overensstemmelse med **faldet i oliepriserne på verdensplan**. Siden 2015 har Algeriet haft et **handelsunderskud over for EU**.

Stigende eksport af spanske kiks til Algeriet

Galletas Gullón er en af Europas førende kiksproducenter. Virksomheden eksporterer sine produkter til mere end 100 lande. Handelsaftalen EU-Algeriet, som trådte i kraft i 2005, sænkede toldbarrieren, der tidligere havde været helt oppe på 30 %. Dette gjorde det lettere for europæiske virksomheder såsom Galletas Gullón at eksportere deres varer hertil.

I de seneste fem år har Galletas Gullón kunnet konstatere en stigning i sin omsætning i Algeriet på 36 %, og denne udgjorde 2 mio. EUR i 2015. Den fortsatte efterspørgsel har betydet, at Galletas Gullón er blevet den største kikseksportør til Algeriet. En udvikling, som ifølge virksomheden ikke ville have været mulig uden frihandelsaftalen.

5.2. Toldkontingenter

Toldkontingenter er generelt **ikke godt udnyttet**, eller de anvendes kun i forbindelse med et begrænset antal produkter. Undtagelsen er Israel, som for det meste udnytter sine toldkontingenter. Mange partnere i Middelhavsområdet har udfordringer med at eksportere til EU-markedet på grund af EU's **lovkrav** og standarder. I mange tilfælde svarer de lovgivningsmæssige rammer i partnerlandene ikke til EU's krav.

For partnerne i Middelhavsområdet har **regional ustabilitet** haft en økonomisk indvirkning. Eksempler på de vanskeligheder, som disse partnere står over for, omfatter:

- lukningen af traditionelle handelsruter
- den udfordrende politiske situation
- tilstedeværelsen af et stort antal flygtninge
- vanskeligheder med at tiltrække udenlandske investeringer i en ustabil periode.

Konsekvenserne af den **syriske flygtningekrise** er særligt akutte i små og skrøbelige økonomier såsom Jordan og Libanon. EU er ved at undersøge mulighederne for at styrke det økonomiske samarbejde og handelsrelateret bistand med henblik på at sikre, at Middelhavslandene drager større nytte af handelsliberaliseringen med EU. **Forenklingsinitiativet med Jordan** af juli 2016 vedrørende **oprindelsesregler**, der skal afbøde virkningerne af den syriske flygtningekrise, er et eksempel på EU's vilje til at reagere på de specifikke udfordringer, som Middelhavspartnerne står overfor.

5.3. Præferenceudnyttelsesgrad

Disse er ikke tilgængelige for alle lande vedrørende EU's eksport. De tilgængelige udnyttelsesgrader er imidlertid meget lavere for EU's eksport end for importen fra EU's FTA-

partnere. Præferenceudnyttelsesgraderne for den "**første generation**" af **FTA-partnere** varierer mellem 96 % (import fra Tunesien og Egypten) og 66 % (import fra Norge) med et gennemsnit på 84 %. For **EU's eksport** varierer den mellem 74 % (eksport til Libanon og til Chile) og 23,5 % (eksport til Tunesien) med et gennemsnit på 53 %.

5.4. Tjenesteydelser og investeringer

Generelt er EU enten den største eller en af de største partnere i handelen med tjenesteydelser og som investor i alle de pågældende lande. Udviklingen i handelen med tjenesteydelser og investeringerne har generelt set været **positiv**. I de senere år har den udvikling, der er sket i bredere forstand i særligt Middelhavsregionen, påvirket nogle landes handel med tjenesteydelser, navnlig **turisme**.

5.4.1. Chile

Tjenesteydelser er ikke omfattet af den "**første generation**" af frihandelsaftaler, undtagen for Mexicos og Chiles vedkommende. **EU's eksport af tjenesteydelser** til Chile voksede med 27 % og importen med 29 % mellem 2010 og 2015.

For så vidt angår **investeringer**, er EU den største investor i Chile, men i de senere år har EU's investeringer været faldende, hvilket muligvis skyldes **krisen i Chiles minesektor**.

5.4.2. Mexico

I perioden 2010-2015 steg EU's eksport af **tjenesteydelser** til Mexico med 54 %, mens EU's import voksede med 47 %.

For Mexicos vedkommende er den gennemsnitlige årlige investeringsstrøm fra EU **tredoblet** siden frihandelsaftalen trådte i kraft.

5.5. Gennemførelsesorganer

Den "**første generation**" af frihandelsaftaler har ikke nogen struktur af gennemførelsesorganer, der er så udbygget som i de seneste frihandelsaftaler, men et **årligt møde** for at gøre status over udviklingen er planlagt og finder normalt sted.

De emner, der blev rejst på disse møder, er meget forskellige og afspejler den specifikke situation i hvert partnerland. De primære emner på flere af disse møder var:

- omstændelige toldprocedurer
- restriktioner for handel med landbrugsprodukter
- farmaceutiske produkter
- statslige indkøb
- restriktioner for direkte udenlandske investeringer.

For Middelhavslandenes vedkommende blev der også drøftet **handelsrelateret bistand** med fokus på **tilnærmelse af lovgivningen** til EU-bestemmelserne, navnlig på områderne sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger, standarder og overensstemmelsesvurdering.

6. I FOKUS: KAPITLER OM HANDEL OG BÆREDYGTIG UDVIKLING

EU's frihandelsaftaler indeholder bestemmelser om bæredygtig udvikling såsom overholdelse af vigtige internationale **arbejds-** og **miljøstandarder** samt instrumenter, herunder i relation til **tømmer** og **fisk** samt fremme af **bæredygtig produktion** og **virksomhedernes sociale ansvar**.

Arten og omfanget af aktiviteterne under kapitlerne om handel og bæredygtig udvikling er forskellig fra partner til partner og afhænger af, hvor længe disse kapitler har været i kraft.

Under associeringsaftalerne med Georgien, Moldova og Ukraine har handelsrelaterede bestemmelser kun været anvendt for nylig. Derfor var meget af arbejdet i 2016 rettet mod at **etablere institutioner**, herunder civilsamfundsmekanismer, samt at **identificere prioriterede arbejdsområder**.

6.1. "Ny generation" af FTA-aktiviteter

De ældre aftaler er dem med Sydkorea, Mellemamerika samt Colombia og Peru. Følgende er nogle af de aktiviteter, der blev gennemført i 2016 under disse tre aftaler.

Der blev gennemført en **sammenlignende undersøgelse** om gennemførelsen af ILO Konvention nr. 111 om forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv i EU og **Korea** (herunder workshops i Seoul og Bruxelles).

Der har været projekter i gang med ILO i **El Salvador** og **Guatemala** for at styrke gennemførelsen af **ILO's grundlæggende konventioner** med fokus på:

- foreningsfrihed
- kollektive overenskomstforhandlinger
- børnearbejde.

Der har været løbende dialog med **Colombia** om gennemførelsen af konventionen om international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter (**CITES**).

Overordnet set har der været **gradvise fremskridt** i gennemførelsen af TSD-kapitler. Den har fremmet og skabt et værdifuldt fundament for regelmæssige og fokuserede drøftelser med EU's handelspartnere om relevante handelsrelaterede beskæftigelses- og miljøspørgsmål samt for den indledende identifikation af TSD-prioriteter og -muligheder.

6.2. TSD-møder mellem regeringer

I rapporteringsperioden blev disse afholdt med Mellemamerika, Colombia og Peru, Korea, Georgien og Moldova.

På **beskæftigessiden** omfattede de drøftede emner i 2016:

- arbejdstilsyn (Colombia, Peru, Honduras, Moldova, Georgien)
- kollektive overenskomstforhandlinger (Colombia, Guatemala)
- vold mod fagforeninger (Colombia)
- foreningsfrihed (El Salvador, Panama)
- børnearbejde (Colombia, El Salvador, Guatemala, Panama, Georgien)
- trepartshøring¹⁵ (Georgien)

¹⁵ Høring mellem arbejdsgivere, arbejdstagere og staten.

- sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen (Colombia, Peru, Moldova).

De væsentligste drøftede **miljøspørgsmål** omfattede:

- **CITES:**
 - Georgien, Moldova
 - handel med krokodille- og alligatorskind fra Colombia
 - tømmer (*Dalbergia* genus) med Guatemala og Panama
 - hajer og rokker med Panama
- bekæmpelse af klimaændringer inden for rammerne af Parisaftalen:
 - reduktion af CO₂-emissionerne fra industrien i Costa Rica
 - genopretning af økosystemer, genplantning af skov og bekæmpelse af skovrydning (i El Salvador, Honduras, Nicaragua, Georgien)
 - Konventionen om den biologiske mangfoldighed (navnlig Nagoyaprotokollen) med Panama og Moldova.

6.3. Andre møder

Åbne møder mellem **regerings- og civilsamfundsrepræsentanter**, herunder repræsentanter for arbejdstagere og arbejdsgivere, blev afholdt umiddelbart efter TSD-møderne på regeringsplan. EU's civilsamfundshøringsgrupper mødtes i forbindelse med alle aftaler for at drøfte gennemførelsen af TSD-kapitlerne med Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, som varetog sekretariatsopgaverne.

6.4. Status og udfordringer

Generelt sigter aftalerne mod at stille en **nyttig ramme** til rådighed med henblik på at behandle spørgsmål, der kan opstå i forbindelse med interaktionen mellem handelsrelaterede, sociale og miljømæssige mål.

Men arbejdet med TSD mangler **stadig at udfolde sit fulde potentiale**¹⁶. Flere tiltag er nødvendige for yderligere at forbedre beskæftigelses- og miljøpolitikkerne samtidig med, at internationale forpligtelser overholdes, og der sigtes mod et højt beskyttelsesniveau.

Gennemførelsen af TSD-forpligtelser afhænger af et **langsigtet samarbejde** med handelspartnere og **tæt koordinering** mellem **forskellige myndighedsniveauer**, der er ansvarlige for politikker på områder såsom beskæftigelse og miljø. Disse opfatter eller forstår ikke altid forbindelsen mellem disse politikker og international handel. Samarbejde med **civilsamfundsorganisationer**, herunder repræsentanter for arbejdstagere og arbejdsgivere, er en vigtig del af denne proces. De bør spille en stadig større rolle i overvågningen af gennemførelsen.

I 2016 arbejdede Kommissionen på at implementere TSD-kapitlerne i frihandelsaftalerne mere effektivt. Kommissionen søgte at **etablere et bedre samarbejde** med virksomheder og

¹⁶ Kommissionen er for tiden i gang med omfattende drøftelser med Europa-Parlamentet, Rådet og andre interessenter med henblik på at forbedre effektiviteten af gennemførelsen og håndhævelsen af bestemmelserne om handel og bæredygtig udvikling i EU's aftaler. Den 11. juli 2017 offentliggjorde Kommissionen et uofficielt dokument, der tjener som grundlag for denne drøftelse. Se: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/july/tradoc_155686.pdf

andre relevante civilsamfundsinteressenter samt at **forbedre koordineringen** med internationale organisationer, navnlig ILO.

Kommissionen sigter mod at gøre bedre brug af **internationale organers tilsyns- og overvågningsstrukturer**, f.eks. ILO og de multilaterale miljøaftaler (MMA), som en primær kilde til oplysninger for at kunne vurdere effektiviteten af TSD-gennemførelsen.

Kommissionen har også iværksat **pilotundersøgelser** for at kontrollere, herunder gennem høringer med arbejdsmarkedets parter, **statussen over gennemførelsen** i lovgivning og praksis af grundlæggende arbejdstagerrettigheder i pilotlande (Colombia, Georgien og Guatemala). Kommissionen påtænker at udvide disse undersøgelser i 2018-2019.

Kommissionen iværksatte en mekanisme for at styrke dens **samarbejde med EU's medlemsstater** om gennemførelsen af TSD-kapitler ved hjælp af en særlig ekspertgruppe om TSD. Denne gruppe mødes regelmæssigt og muliggør udveksling af oplysninger og koordinering. Partnerskaber med medlemsstater og samarbejde om TSD-anliggender vil blive intensiveret i perioden 2017-2018.

7. EFTERFØLGENDE EVALUERING AF VIRKNINGEN AF FRIHANDELSAFTALER – CHILE OG MEXICO

Denne rapport skitserer statussen for gennemførelsen af frihandelsaftaler i 2016. Den tager også hensyn til dataene for de seneste år for sammenligningens skyld. En grundig analyse af frihandelsaftalernes konsekvenser foretages i efterfølgende evalueringer. Indtil videre er der foretaget sådanne evalueringer af frihandelsaftalerne med Chile og Mexico¹⁷. En analyse af frihandelsaftalen med Korea vil blive afsluttet i 2017. Derudover gennemføres der i øjeblikket en samlet undersøgelse af frihandelsaftalers konsekvenser for dyrevelfærden.

7.1. Chile

Her konkluderede undersøgelsen, at **toldnedsættelser** havde haft en væsentlig indvirkning på de bilaterale handelsstrømme. Simulationer viste, at hvis der ikke havde været en frihandelsaftale, ville Chiles eksport til EU i 2009 have været 20 % lavere, og EU's eksport til Chile i 2010 ville have været reduceret med mindst 40 %.

Undersøgelsen pegede på EU's faldende andel af Chiles **samlede handel** siden aftalens ikrafttrædelse til trods for en væsentlig stigning i de bilaterale handelsstrømme. Dette tyder på, at i manglen på en frihandelsaftale kunne EU-eksportører i væsentlig grad være blevet fortrængt fra det chilenske marked som følge af det betydelige antal frihandelsaftaler, som Chile har indgået med andre partnere.

For så vidt angår **tjenesteydelser**, konkluderede undersøgelsen, at EU's eksport af tjenesteydelser var steget mere efter ikrafttrædelsen af frihandelsaftalen i sektorer med en højere grad af liberalisering i sammenligning med WTO's GATS-forpligtelser¹⁸. Chiles eksport af tjenesteydelser til EU havde også klaret sig forholdsvis godt i flere sektorer, hvor forpligtelserne i frihandelsaftalen gik længere end i GATS-aftalen.

Den efterfølgende konsekvensanalyse fremhævede blandede, men samlet set marginale indvirkninger på **naturressourcer** og **nedbrydning af miljøet**. Den øgede brug af gødningsstoffer og større eksport af molybdæn, laks, bløddyr og træprodukter har bidraget, om end i begrænset omfang, til forskellige former for luft- og vandforurening. Disse indvirkninger blev imidlertid i nogen grad udlignet af højere EU-miljøstandarder.

Undersøgelsen vurderede også de **sociale indvirkninger** i fortrinsvis Chile, idet den konkluderede, at frihandelsaftalen ikke forårsagede nogen synlige omkostninger til den sociale tilpasning i EU.

I **landbrugssektoren** i Chile kan de små landbrugshusholdninger have tabt kampen til relativt større landbrugsvirksomheder. Men generelt har de draget fordel af den stigning i den samlede landbrugsindkomst og af den reducerede ulighed med hensyn til markedsadgang mellem landbrugssektoren og andre sektorer, som frihandelsaftalen har tilvejebragt.

¹⁷ Evalueringen af frihandelsaftalen med Chile blev udarbejdet i 2012 af ITAQA Sarl og for Mexicos vedkommende i 2016 af Ecorys. Endelige rapporter er offentligt tilgængelige på: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2012/august/tradoc_149881.pdf og http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/august/tradoc_156011.pdf.

¹⁸ General Agreement on Trade in Services (den almindelige overenskomst om handel med tjenesteydelser).

7.2. Mexico

Her konkluderede analysen, at den bilaterale **handel med varer** mellem EU og Mexico blev øget væsentligt efter ikrafttrædelsen af frihandelsaftalen, navnlig for så vidt angår ikke-landbrugsprodukter.

EU's **landbrugseksport** konfronteres fortsat med høje toldsatsler og signifikante SPS-hindringer i Mexico.

Eksporten og importen blev mere end fordoblet, i hvilken forbindelse eksporten fra EU til Mexico voksede lidt hurtigere end eksporten fra Mexico til EU. EU's **andel** af den mexicanske eksport var 3,8 % i 1999 og 4,9 % i 2013. Mexicos andel af EU's eksport steg fra 0,5 % til 0,7 %.

I procent anslås **Mexicos BNP** at være 0,34 % højere på grund af frihandelsaftalen, og **EU's BNP** anslås at være 0,01 % højere. Denne asymmetriske virkning skyldes forskellen i de to parterers rangordning af hinanden som handelspartnere.

Et blik på de **bilaterale handelsstrømme** viser, at EU's eksport til Mexico med 19 % har en lidt højere stigning end Mexicos eksport til EU med en anslået stigning på 15 %.

I handelen med **tjenesteydelser** kan der konstateres en væsentlig stigning i de bilaterale handelsstrømme, men disse ændringer er i tråd med udviklingen i den samlede handel med tjenesteydelser.

Bevægelserne i de direkte udenlandske investeringer mellem de to partnere viser et svingende mønster, som ikke afviger meget fra de generelle tendenser i disse bevægelser.

Beskæftigelse, menneskerettigheder, ændringer i fattigdom og ulighed blev ikke i væsentlig grad påvirket af frihandelsaftalen. Hvis der var nogen ændringer, var de meget små, men positive.

Undersøgelsen kunne ikke fastlægge, hvorvidt der forelå en klar indvirkning på **miljøet** og, hvad angår **arbejdstagerrettigheder**, social sikring samt social dialog, blev der ikke fundet nogen klar forbindelse til frihandelsaftalen.

8. FORBEREDELSE TIL EFFEKTIV GENNEMFØRELSE AF FRIHANDELSAFTALER

På grundlag af erfaringerne med frihandelsaftalerne med Korea og Colombia-Peru i de tidlige stadier af deres anvendelse har Kommissionen lært, hvor nødvendig en grundig **forberedelse** er for en gnidningsløs gennemførelse af aftalen. Derfor vil Kommissionen i fremtiden, når den har afsluttet forhandlinger, påbegynde udarbejdelsen af en **gennemførelseskøreplan** parallelt med de nødvendige tiltag fra EU's side. Den vil oplyse de lovgivningsmæssige og administrative foranstaltninger, som FTA-partnerlandet skal vedtage for at overholde sine FTA-forpligtelser.

Den vil aftale og følge op på partnerlandenes gennemførelse af disse køreplaner for at sikre en effektiv anvendelse af aftalerne. For **Vietnams** og **Singapores** vedkommende har Kommissionen allerede påbegyndt arbejdet med gennemførelseskøreplanerne. For **udviklings- og mindst udviklede landes** vedkommende vil gennemførelseskøreplaner også omfatte foranstaltninger for at hjælpe dem med at gøre bedre brug af de muligheder, der tilbydes i EU's handelsaftaler, hvilket er i overensstemmelse med dette års evaluering af EU's Aid for Trade-strategi.

EU's delegationer i FTA-partnerlandene har en **nøglerolle** i FTA-gennemførelsesarbejdet. De er bedst placeret i forhold til at overvåge de indenlandske udviklinger, der er relevante for en frihandelsaftales effektivitet. De har tæt kontakt til medlemsstaternes repræsentanter, lokale virksomhedsorganisationer og andre interessenter, med hvilke de sammensætter **markedsadgangsteams** for at følge op på fjernelsen af handelsbarrierer. I FTA-partnerlande fokuserer markedsadgangsteams på gennemførelsen af frihandelsaftaler som en prioritet. EU-delegationerne er også afgørende for at følge op på gennemførelsen af køreplanerne.

Desuden søger Kommissionen at skabe kontakt til andre institutioner, medlemsstater samt aktører i og uden for erhvervslivet med det formål at forberede den effektive start på anvendelsen af frihandelsaftaler.

9. INTENSIVERING AF OUTREACHAKTIVITETER

Manglende viden om frihandelsaftaler blev identificeret som en af de væsentligste årsager til, at virksomhederne ikke anvender frihandelsaftalerne. Kommissionen intensiverer derfor sine bestræbelser på at bygge bro over denne kløft.

- Der blev udarbejdet omfattende oplysninger om CETA¹⁹ og frihandelsaftalen med Vietnam²⁰.
- Eksportørers **succeshistorier** blev identificeret og offentliggjort online og i medierne²¹.
- Der blev fastlagt planer for at:
 - forbedre tilrådighedsstillelsen af FTA-relaterede oplysninger i EU's **markedsadgangsdatabase**²² og
 - gøre bedre brug af andre **eksisterende kommissionsværktøjer** og netværk til at formidle FTA-relaterede oplysninger.

Nye digitale **outreachværktøjer målrettet mod SMV'er** vil blive udgivet i 2017-2018.

Foruden Kommissionens rolle har **medlemsstaterne** også en **afgørende rolle** at spille i forhold til at hjælpe med at formidle oplysninger om frihandelsaftaler til deres interessenter. Det gælder navnlig for SMV'er, som ofte har brug for oplysninger på lokale sprog og i forskellige regioner.

I 2016 påbegyndte Kommissionen drøftelser med medlemsstater og virksomhedsorganisationer, herunder i **Det Rådgivende Markedsadgangsudvalg** og i Rådets **Handelspolitikudvalg** om, hvordan de kan forbedre samarbejdet om gennemførelsen af frihandelsaftaler. Bedre outreachaktiviteter centralt og lokalt blev betragtet som særlig vigtigt.

I forbindelse med disse drøftelser blev det også indkredset, at tæt samarbejde mellem **medlemsstaternes ambassader og EU's delegationer** i FTA-partnerlandene var afgørende for at sikre en effektiv gennemførelse af frihandelsaftaler.

Arbejdet med medlemsstaterne, Europa-Parlamentet samt aktører i og uden for erhvervslivet fortsætter i 2017 med henblik på at indkredse bedste praksis.

¹⁹ <http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ceta/>

²⁰ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/june/tradoc_154622.pdf.

²¹ <http://ec.europa.eu/trade/trade-policy-and-you/in-focus/exporters-stories/>.

²² <http://madb.europa.eu/madb/indexPubli.htm>.

10. KONKLUSION

EU har en bred vifte af frihandelsaftaler, og de er meget forskellige med hensyn til anvendelsesområde og mål.

Arbejdet med gennemførelsen af økonomiske partnerskabsaftaler og vidtgående og brede frihandelsaftaler skal intensiveres på begge sider. Disse bestræbelsers succes er tæt forbundet med fremskridt opnået med hensyn til:

- tilnærmelse og institutionel kapacitetsopbygning for DCFTA'ers vedkommende
- opbygning af gennemførelseskapacitet for ØPA'ers vedkommende.

Middelhavslande støder fortsat på vanskeligheder med at eksportere til EU-markedet. Dette forekommer til trods for, at frihandelsaftalerne allerede har været anvendt i en lang periode. Indenlandske udviklinger i de senere år, herunder flygtningekrisen, er blevet yderligere udfordringer i forhold til opbygningen af eksportkapacitet og diversificering af økonomien, hvilket ville hjælpe disse partnere med at få større udbytte af de muligheder, som frihandelsaftalerne giver.

10.1. Handelsstrømme

Samlet set **vokser varehandelen**, navnlig for så vidt angår EU's eksport. Hvis EU's eksport falder, ser det ud til primært at være forårsaget af eksterne faktorer, som påvirker økonomien i det pågældende partnerland, og skal ikke ses som et resultat af frihandelsaftalens funktionsmåde som sådan.

Den betydelige stigning i EU's eksport af **landbrugsprodukter** og **motorkøretøjer** i forbindelse med den nye generation af frihandelsaftaler er meget positiv og har overgået de oprindelige forventninger. Høje andele af EU-virksomheder, som anvender FTA-toldpræferencer i disse sektorer, er udtryk for, at frihandelsaftaler har spillet en afgørende rolle for disse tendenser.

10.2. Toldkontingenter

For så vidt angår toldkontingenter, er der et **uudnyttet potentiale** for yderligere eksport i begge retninger med alle partnere, idet deres anvendelse heraf generelt set fortsat er lav.

10.3. Præferenceudnyttelsesgrad

Det fremgår af de tilgængelige data, at for **EU-virksomheder** er disse generelt **meget lavere** end vores handelspartners. Kommissionen har behandlet dette område og identificeret tre hovedårsager til den beskedne anvendelse af frihandelsaftaler:

- manglende **viden** om frihandelsaftalerne
- **vanskeligheder med at forstå** reglerne for hvert produkt
- omstændelige **procedurer for tilvejebringelse af dokumenter**, der er nødvendige for at kunne opnå præferencebehandling.

Kommissionen arbejder i øjeblikket på at adressere denne manglende viden. Den **forbedrer de oplysninger**, der er tilgængelige på dens websteder, herunder eksisterende værktøjer såsom forhåndsafgørelser om oprindelse. Den udvikler også nye typer af **digitale værktøjer** og vejledninger for at formidle information om frihandelsaftaler mere effektivt og hjælpe virksomhederne med at anvende dem.

Tæt samarbejde med medlemsstaterne og erhvervslivet vil være afgørende for at få fuldt udbytte af disse instrumenter og nå ud til så mange virksomheder som muligt.

Manglen på data om præferenceudnyttelsesgrader for EU's eksport til nogle partnere er et problem, som det bør prioriteres at få løst med disse lande. De fremtidige frihandelsaftaler vil indeholde en **bestemmelse om udveksling af data**, men der er fortsat et problem for så vidt angår de frihandelsaftaler, der allerede finder anvendelse. Uden disse data vil det ikke være muligt at overvåge anvendelsen af frihandelsaftaler eller virkningen af alle de styrkede bestræbelser på at hjælpe EU-virksomheder med at anvende dem. Dataene vil også kunne bidrage til at identificere de sektorer, hvor præferenceudnyttelsesgraderne er lave, således at foranstaltninger kan rettes målrettet mod dem.

10.4. Tjenesteydelser og investeringer

Tjenesteydelser og investeringer er en del af alle frihandelsaftaler og vidtgående og brede frihandelsaftaler i den "nye generation", men det er vanskeligt at se forbindelsen mellem frihandelsaftalerne og udviklingen på disse områder. **Der er behov for mere tid** for at se den reelle virkning.

For så vidt angår de anvendte frihandelsaftaler med Chile og Mexico, udvikler handelen sig positivt.

10.5. Handel og bæredygtig udvikling (TSD)

Implementeringen af TSD-kapitler kræver bestræbelser på at engagere FTA-partnerne, men der kan allerede konstateres **positive udviklinger**.

Nu er opgaven så at **opstille prioriteter for det fortsatte arbejde** i de kommende år. Ud over blot ratificering af centrale internationale retsakter er det fortsat en udfordring at sikre en effektiv gennemførelse i både lovgivning og praksis. **Intensiveret samarbejde** med internationale organisationer som f.eks. ILO vil understøtte fremtidige overvågningsbestræbelser.

10.6. Åbne spørgsmål

Med hensyn hertil er der gjort **fremskridt** inden for:

- sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger (Colombia, Peru, Moldova, Georgien, Ukraine)
- diskriminerende beskatningsregler for alkohol (Colombia)
- tekniske forskrifter og standarder (Ukraine, Georgien).

Ikke desto mindre **er der fortsat problemer** med hensyn til:

- sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger
- restriktioner for handel med landbrugsprodukter
- håndhævelse af geografiske betegnelser
- offentlige indkøb.

Med henblik på at fokusere bestræbelserne på at åbne markeder vedtog EU og medlemsstaterne i 2016 en **ny SPS-strategi** med klare markedsadgangsprioriteter for 20 handelspartnere. Disse omfattede lande, med hvilke EU har frihandelsaftaler eller

igangværende forhandlinger herom. For at foregribe fremtidige problemer gøres der en større indsats i de igangværende FTA-forhandlinger²³.

Jo længere en frihandelsaftale har været anvendt, desto mindre bør EU tolerere fortsat overtrædelse af FTA-forpligtelser. Efter fem års anvendelse af frihandelsaftalen EU-**Korea**:

- kan EU stadigvæk ikke eksportere oksekød
- Korea mangler stadig at anerkende princippet om regionalisering
- EU vil fortsat samarbejde med Korea med henblik på at udvide listen over EU's beskyttede geografiske betegnelser som fastsat i aftalen.

Hvad angår **Peru**, findes den diskriminerende **beskatning af alkohol** fortsat efter tre års anvendelse. Det står i modsætning til de fremskridt, der er gjort på dette område for Colombias vedkommende. Dette spørgsmål bør prioriteres med henblik på at finde en løsning.

10.7. Retshåndhævelse

Tvistbilæggelse under frihandelsaftalen **er ikke blevet anvendt**, men EU anmodede om nedsættelsen af et **WTO-panel** til at gennemgå de diskriminerende beskatningsregler for importeret **alkohol**, som opretholdes af **Colombia**. I kølvandet på denne anmodning vedtog Colombia en lov, der trådte i kraft i januar 2017, og som ser ud til at behandle de relevante spørgsmål. EU overvåger nu gennemførelsen af loven.

Dette illustrerer, hvordan en retlig foranstaltning undertiden kan skabe hurtige resultater uden hele proceduren. Kommissionen skal **overveje at anvende retshåndhævelse**, navnlig i sager af stor økonomisk og systemisk betydning.

²³ Eksempelvis har Kommissionen til hensigt at indføre samarbejdsbestemmelser vedrørende dyrevelfærd og antimikrobiel resistens i alle nye frihandelsaftaler. Formålet hermed er at sikre lige vilkår mellem EU's landbrugsproduktionsstandarder og dem, der anvendes af vores handelspartnere.

BILAG 1 – RAPPORTENS ANVENDELSESOMRÅDE OG ANVENDTE DATA

Anvendelsesområde

Rapporten dækker omfattende frihandelsaftaler indgået efter 2006 (den nye generation af frihandelsaftaler) og ældre frihandelsaftaler indgået før 2006, som generelt har et mere begrænset anvendelsesområde ("første generation" af frihandelsaftaler).

Økonomiske partnerskabsaftaler (ØPA'er) og vidtgående og brede frihandelsaftaler (DCFTA'er) behandles separat på grund af den særlige fokus på disse aftaler for så vidt angår lovgivningsmæssig tilnærmelse for DCFTA'ers vedkommende og udvikling for ØPA'ers vedkommende.

Bilag 2 indeholder en fuldstændig liste.

Gennemførelsen af kapitler om handel og bæredygtig udvikling adresseres også i et særskilt kapitel omfattende alle frihandelsaftaler, som indeholder disse bestemmelser.

Anvendte data

Rapporten omfatter situationen i 2016, og de frihandelsaftaler, der er blevet anvendt i mindst ét år ved udgangen af 2016. Den anvender EUROSTAT:

- data fra 2016 vedrørende handelen med varer
- data fra 2015 vedrørende tjenesteydelser og investeringer
- data siden 2002 for "første generation" af frihandelsaftaler, fordi harmoniserede data for EU-28 er tilgængelige fra dette tidspunkt.

Hvad angår frihandelsaftalen med Mellemamerika, anvendes der forskellige data på grund af signifikante forskelle mellem statistikkerne fra EUROSTAT og de mellemamerikanske statistikker. Rapporten dækker årene 2015-2016 under anvendelse af:

- EUROSTAT-data hentet i oktober 2016 for EU's import
- mellemamerikanske statistikker tilgængelige for denne periode for EU's eksport.

BILAG 2 – OVERSIGT OVER FRIHANDELSAFTALER OMFATTET AF DENNE RAPPORT

"Ny generation" af frihandelsaftaler

- **EU-Sydkorea:** anvendt siden juli 2011.
- **EU-Colombia-Peru:** anvendt siden marts 2013 for Peru og august 2013 for Colombia.
- **Associeringsaftale mellem EU og Mellemamerika:** anvendt siden 2013²⁴.

Vidtgående og brede frihandelsaftaler

- **EU-Georgien:** anvendt siden 1. september 2014 og trådt fuldt ud i kraft den 1. juli 2016.
- **EU-Moldova:** anvendt siden 1. september 2014 og trådt fuldt ud i kraft den 1. juli 2016.
- **EU-Ukraine:** anvendt siden 1. januar 2016 og trådt fuldt ud i kraft den 1. september 2017.

Økonomiske partnerskabsaftaler

- **EU-Cariforum** (Antigua og Barbuda Belize Bahamas Barbados Dominica Den Dominikanske Republik Grenada Guyana Jamaica Saint Kitts og Nevis Saint Lucia Saint Vincent og Grenadinerne Surinam samt Trinidad og Tobago): anvendt siden den 29. december 2008.
- **EU-Stillehavsområdet** (Fiji, Papua New Guinea): anvendt siden den 28. juli 2014 for Fiji og siden den 20. december 2009 for Papua New Guinea.
- **EU-det østlige og sydlige Afrika (ESA) underregion** (Madagaskar, Mauritius, Seychellerne og Zimbabwe): anvendt siden den 14. maj 2012.
- **EU-Cameroun (Centralafrika):** anvendt siden den 4. august 2014.

"Første generation" af frihandelsaftaler

- **EU-Tyrkiet toldunion:** Associeringsaftale undertegnet i 1963; sidste fase i toldunionen trådte i kraft den 1. januar 1996.
- **EU-Schweiz:** anvendt siden 1972.
- **EU-Norge:** anvendt siden den 1. juli 1973.
- **EU-Algeriet:** anvendt siden den 1. september 2005.
- **EU-Egypten:** anvendt siden den 21. december 2003.
- **EU-Israel:** anvendt siden 1996.
- **EU-Jordan:** anvendt siden den 1. maj 2002.
- **EU-Libanon:** anvendt siden den 1. marts 2003.
- **EU-Marokko:** anvendt siden den 1. marts 2000.
- **EU-Palæstina:** anvendt siden den 1. juli 1997.
- **EU-Tunesien:** anvendt siden den 1. marts 1998.
- **EU-Sydafrika aftale om handel, udvikling og samarbejde:** anvendt siden den 1. januar 2000.
- **EU-Mexico global aftale:** anvendt siden oktober 2000.
- **EU-Chile associeringsaftale:** anvendt siden den 1. februar 2003.
- **EU-Serbien stabiliserings- og associeringsaftale:** anvendt siden den 1. juli 2008.

²⁴ Den midlertidige anvendelse af frihandelsaftalen startede den 1. august for så vidt angår Honduras, Nicaragua og Panama, den 1. oktober for så vidt angår Costa Rica og El Salvador og den 1. december for så vidt angår Guatemala.

BILAG 3 – STATISTIKKER OM PRÆFERENCEUDNYTTELSE

Statistikker i denne rapport om importørers anvendelse af præferencer, der tilbydes under EU's frihandelsaftaler, er baseret på administrative data, som importlandet har indsamlet.

De afspejler importen under en præferenceordning, der drog fordel af de tilgængelige præferencer ("udnyttede præferencer") som en andel af den samlede import, som ville have været berettiget til præferencer ("berettigede præferencer"). Importen tages kun i betragtning, såfremt der findes potentielle præferencer, dvs. hvis den anvendte præferencetold er lavere end den normalt anvendt MFN-toldsats.

1. Præferenceanvendelse på import til EU fra FTA-partnere

Den anvendte tarifordning er udledt af det administrative enheds(told)dokument. Heri angiver importøren, under hvilken ordning importen skal ske. Dette sammenlignes med berettigelse som udledt af TARIC-tarifdata. Hvis det er nødvendigt og muligt, foretages korrektioner for at eliminere fejl.

Det opnåede datasæt er konsistent og gør det muligt at foretage sammenligninger mellem partnerlande, år og i de fleste tilfælde toldpositioner. Nogle fejl forbliver imidlertid uopdagede (bl.a. betingelser vedrørende "særligt anvendelsesformål"), og derfor skal resultater på detaljeret produktniveau fortolkes med forsigtighed.

Se bilag 4.

2. Præferenceanvendelse på eksport fra EU til FTA-partnere

Statistikker om anvendelse af præferencer på eksport fra EU til tredjelande er baseret på administrative data indsamlet i det enkelte importerende tredjeland. Pr. definition bliver disse statistikker ikke harmoniseret, og en sammenligning mellem partnerlande eller med EU-import er farlig på grund af den varierende og ofte tvivlsomme datakvalitet

Der kan konstateres afvigelser, f.eks. indberettet præferenceimport i toldpositioner, som ikke falder ind under nogen præferencer, eller hvor der er store forskelle mellem den indberettede samlede import og eksport ifølge Eurostat. En vis harmonisering opnås efterfølgende ved at fjerne handel i toldpositioner, for hvilke der ikke findes nogen præference i henhold til GD for Handels markedsadgangsdatabase (bl.a. hvor MFN=0).

Det opnåede datasæt om EU's eksport er således kun konsistent, hvis det benyttes til at sammenligne anvendelsen i et specifikt land over tid og i et vist omfang på tværs af produktkategorier. Datasættet bør ikke anvendes til at sammenligne anvendelsen på tværs af forskellige lande (herunder EU's import).

Se bilag 5.

BILAG 4 – PRÆFERENCEANVENDELSE PÅ IMPORT TIL EU

Eksportland	2013	2014	2015	2016
Albanien	88 %	88 %	87 %	86 %
Algeriet	95 %	94 %	97 %	95 %
Chile	93 %	94 %	95 %	95 %
Colombia	85 %	96 %	97 %	97 %
Costa Rica	89 %	96 %	96 %	97 %
Egypten	96 %	96 %	95 %	96 %
El Salvador	80 %	91 %	82 %	74 %
Georgien	86 %	78 %	83 %	80 %
Guatemala	89 %	94 %	95 %	95 %
Honduras	84 %	93 %	91 %	92 %
Israel	89 %	89 %	89 %	90 %
Jordan	76 %	79 %	79 %	68 %
Libanon	79 %	87 %	76 %	71 %
Mexico	67 %	61 %	52 %	57 %
Moldova	89 %	89 %	91 %	88 %
Marokko	97 %	97 %	97 %	95 %
Nicaragua	90 %	96 %	94 %	94 %
Norge	74 %	72 %	71 %	66 %
De besatte palæstinensiske områder	71 %	78 %	78 %	81 %
Panama	70 %	81 %	70 %	61 %
Peru	95 %	97 %	98 %	97 %
Serbien	92 %	94 %	93 %	90 %
Sydafrika	91 %	91 %	85 %	79 %
Sydkorea	82 %	84 %	85 %	87 %
Schweiz	92 %	91 %	86 %	83 %
Tunesien	95 %	95 %	95 %	96 %
Tyrkiet	92 %	93 %	93 %	93 %
Ukraine	89 %	86 %	87 %	89 %
ØPA Centralafrika (Cameroun)	98 %	98 %	91 %	97 %
ØPA landene i det østlige og sydlige Afrika (ESA)	96 %	96 %	97 %	97 %
ØPA Cariforum	79 %	80 %	91 %	92 %
Mellemamerika 6	86 %	94 %	92 %	92 %

BILAG 5 – PRÆFERENCEANVENDELSE PÅ EKSPORT FRA EU

Importland	2013	2014	2015	2016
Albanien		73 %	76 %	80 %
Chile	78 %	78 %	76 %	74 %
Colombia		56 %	63 %	71 %
Costa Rica		18 %		38 %
Egypten			78 %	85 %
FYROM		90 %		90 %
Israel				89 %
Kosovo				44 %
Libanon	49 %	74 %	74 %	
Mexico		68 %		
Montenegro	86 %	86 %	85 %	85 %
Marokko				52 %
Nicaragua	0 %	12 %	22 %	
Peru		42 %		
Serbien	89 %	90 %	89 %	90 %
Sydkorea	65 %	65 %	68 %	71 %
Schweiz	80 %	80 %	78 %	79 %
Tyrkiet				95 %